

Be? Faktör Ki?ilik Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Be? Faktör Ki?ilik Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17561>

Özet

Be? Faktör Ki?ilik Envanteri (BFKE), uluslararası alanda kabul görmü? Be? Faktör Modeli (Big Five) temel alınarak Türk kültürüne özgü bir ?ekilde geli?tirilmis? kapsamlı bir psikolojik ölçüm aracıdır. Oya Somer, M. Korkmaz ve A. Tatar tarafından 2000 yılında geli?tirilen bu envanter, ki?ilik yap?sının temel be? boyutunu (D??adönüklük, Uyumluluk, Sorumluluk, Duygusal Denge/Nevrotizm ve Deneyime Aç?kl?k) geçerli ve güvenilir bir biçimde de?erlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, 5'li Likert derecelendirme sistemi kullanmakta olup, yüksek düzeyde psikometrik özelliklere sahip olduğunu kanıtlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Be? Faktör Ki?ilik Envanteri, BFKE, Be? Faktör Modeli, Ki?ilik Ölçümü, Psikometrik Geli?tirme, Faktör Analizi, Türk Psikolojisi.

Yazarlar

Oya Somer, M. Korkmaz, A. Tatar.

Amaç

Be? Faktör Ki?ilik Envanteri'nin (BFKE) temel amacı, bireylerin ki?ilik yapıları'nın oluşturan be? temel boyutu, Türk toplumunun kültürel ve dilsel özelliklerine uygun olarak yüksek bir hassasiyetle ölçmektir. Bu envanter, uluslararası literatürde kabul görmü? olan Be? Faktör Modeli'ni Türkiye'de psikolojik ara?tırma ve uygulama alanlarına sağlam bir zeminle entegre etmek üzere geli?tirilmiştir.

Ölçek, klinik, endüstriyel ve akademik psikoloji alanlarında ki?ilik farklılıklarının sistematik olarak incelenmesine olanak tanır. Geli?tirme sürecinde, ölçeğin maddelerinin yerel bağlamda anlamlı olması ve psikometrik standartlar? kar??ılaması hedeflenmiştir.

Yapı

BFKE, ki?iliğin en temel ve geni? boyutları'nı kapsayan Be? Faktör Modeli üzerine kurulmuştur. Bu model, ki?iliği D??adönüklük (Extraversion), Uyumluluk (Agreeableness), Sorumluluk (Conscientiousness), Duygusal Denge (Neuroticism) ve Deneyime Aç?kl?k (Openness to Experience) olmak üzere be? ana başlık altında incelemektedir. Ölçeğin geli?tirilmesi sırasında, bu be? ana faktörü temsil eden 15 farklı alt boyutun oluşturulması ve test edilmesi sağlanmıştır.

Yapılan analizler, bu alt boyutları'nın beklenen be? ana faktör altında başarıyla bir şekilde

grupland???n? göstermi? ve böylece ölçe?in teorik **yap?sal bütünlü?ü** kan?tlanm???t?r. Her bir faktör, bireyin davran??, dü?ünce ve duygu kal?plarındaki süreklilik gösteren e?ilimleri ölçmektedir.

Geçerlik

Ölçe?in **yap? geçerli?i**, envanterin gerçekten ölçmeyi amaçlad??? teorik yap?y? ölçüp ölçmedi?ini belirlemek amacıyla kapsamlı bir ?ekilde incelenmi?tir. Bu çal???ma, ölçekte yer alan 15 alt boyutun toplam puanları kullanılarak gerçekleştirilmi?tir.

Geçerlik analizleri için **Temel Bile?enler Faktör Analizi** uygulanm?? ve sonuçları daha net yorumlanabilmesi için **Varimax döndürme i?lemi** kullanılm???t?r. Bu analizler sonucunda, 15 boyutun teorik olarak ait olmaları beklenen be? ana faktör altında en yüksek yüklerini alarak grupland??? gözlemlenmi?tir. Bu durum, yap? geçerli?i aç?sından güçlü bir kanıt sunmaktadır. İlk be? faktörün, toplam varyansın **%74.3'ünü** açıklaması, ölçe?in yap?sal yeterlili?ini desteklemektedir.

Güvenirlik

Be? Faktör Ki?ilik Envanteri'nin güvenilirli?i, ölçe?in genel faktör düzeyinde **iç tutarlılık** katsayısı ile değerlendirilmi?tir. İç tutarlılık, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ne kadar homojen bir ?ekilde ölçtü?ünü gösteren önemli bir psikometrik özelliktir.

Yapılan analizler sonucunda, genel faktörün iç tutarlılık güvenilirli?i katsayısı (Cronbach Alfa) $\alpha = 0.84$ olarak saptanm???t?r. Bu değer, ölçe?in genel yapısının yüksek düzeyde tutarlı olduğunu ve güvenilir ölçümler sağlad???n? göstermektedir.

Faktör Analizi

Be? Faktör Ki?ilik Envanteri'nin geli?tirilmesi sürecinde, ölçe?in yap?sal geçerli?ini test etmek amacıyla **Temel Bile?enler Faktör Analizi** (Principal Components Factor Analysis) kullanılm???t?r. Analiz, envanterin 15 alt boyutunun puanları üzerinden yürütülmü?tür.

Uygulanan faktör analizi ve sonrasında **Varimax döndürme i?lemi**, beklenen sonuçları vermi?tir: 15 alt boyut, teorik modele uygun olarak be? temel faktör altında toplanm???t?r. Bu be? temel faktör, ölçülen varyansın büyük bir bölümünü (**%74.3**) açıklayarak, ölçe?in **Be? Faktör Modeli**'ni güçlü bir ?ekilde yansıtt???n? ve Türk örnekleminde sağlam bir yap? geçerli?i sağlad???n? kanıtlanm???t?r.

Enstrüman

Test Türü: Geli?tirme (Türkçe ve kültüre özgü geli?tirme)

Biçim: Öz Bildirim Envanteri

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Popülasyon Grubu: Genel Yeti?kin Popülasyon

Ya? Grubu: Belirtilmemi? (Yüksek Ö?renim ve Yeti?kin Gruplar için uygundur)

Popülasyon Detaylar?: Türk üniversite ö?rencileri ve yeti?kinler örnekleminde geli?tirilmis tir.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme kullan?lmaktadır. Seçenekler ?u ?ekildedir: 1= tamamen uygun - 5= hiç uygun de?il.

Anahtar Kelimeler

Ki?ilik Envanteri, Psikometri, Cronbach Alfa, Faktör Analizi, Temel Bile?enler Analizi, Varimax, Psikolojik Ölçek Geli?tirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: osomer@edebiyat.ege.edu.tr (Sorumlu Yazar: Oya Somer)

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2000 (Orijinal Yay?n Y?I?)

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? ve izin ?artlar? hakkında detayl? bilgi için sorumlu yazar Oya Somer ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

PDF Kayna??: Ölçe?in orijinal PDF doküman? bu kaynaktan indirilebilir: [bes-faktor-kisilik-envanteri-toad.pdf](#)

Referanslar

Somer, O., Korkmaz, M. ve Tatar, A.(2000). Be? Faktör Ki?ilik Envanteri'nin geli?tirilmesi-I: Ölçek

ve alt ölçeklerin olu?turulmas?. *Türk Psikoloji Dergisi*, 17(49), 21-33. Orijinal makalenin ba?lant?s?: turkpsikolojidergisi.com

Be? Faktör Ki?ilik Envanteri Maddeleri

ÖNEML?: Orijinal kaynak içeri?inde ölçek maddeleri yer almamaktad?r. Maddelerin tam listesi ve puanlama yönergeleri için belirtilen akademik makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM